

MÁRTONI FÓRUM

Helyi közélet, nemzetiség és kultúra

2020. december

2020, tél, 2021

A természet és főként a megélhetést nyújtó növények életciklusa égővünkön, de másutt is a nap járása szerinti periódusokon keresztül újul meg, aminek két fordulója a téli és a nyári, és két nap-éj egyenlősége van, az őszi és a tavaszi. A Szent Mihály jelzette őszi egyenlőségtől a téli, karácsonyi fordulóig a sötétbe tartunk, hogy az új évben egyre világosodjon húsvétig. Húsvét annyira a világos és a fény győzelméről szól, hogy a megegyezéssel napéjegyenlőség, március 21. (csillagászatilag lehet 22.) után még megvárjuk a holdtöltét is, hogy az azt követő hétfőn legyen a föltámadás ünnepe. (Ezért mozgó ünnep.) Aztán Keresztelő János napja (június 24.) jelzi a nyári csúcspontot, amitől már növekszik a sötét, de még a fény az úr, hogy Mihály arkangyal ünnepe után, a Sántát is legyőző erejében bízva kiegyezzünk a sötétet uraló szellemeinkkel. Nekik adunk ajándékot Mindenszentekkor (pl. a kelta eredetű Halloween ünnepen, aminek neve a Mindenszentek angol megfelelőjének, all holy eve „népies” kiejtése) és hozunk áldozatot Halottak napján. Ezeket a fordulókat sok mással egyetemben a kereszténység előtt is ünnepelték, pl. a Római Birodalomban a Mithrász kultusz keretében, de biztosan van kapcsolata a nap járásával a Stonhenge típusú építményeknek is.

A téli napforduló annál fontosabbnak látszik egy szokásrendben, minél tovább tart a sötét időszak. Az északi területen hosszan lakó germán és szláv törzsek kulturális hagyományait öröklő vidékeken mindenütt van Tél Apónak megfelelője a francia Père Noël-től a finn Joulupukki-n keresztül az orosz Дед Мороз-ig. A magyar Télapó az orosz fordítása, amit a vallásos elképzelések átértelmezésére

alkalmaztak a Szovjetunióban, de ott igen mély gyökerei vannak, és ő hozza a karácsonyfát, csak nem Krisztus, hanem az új év születésére.

A zöld, különösen a téli zöld, az újjászületés, az örökké megújuló lét, a Jesse fája szimbóluma, ősképe Áron vesszeje (Mózes IV, 17). A zöld Mikulás jócskán előfordul a fenti területeken született ábrázolásokon, irodalmilag lelenevesebb és legszebb feldolgozása Dickens Karácsonyi énekének szellemei között található, a Jelen Karácsony Szelleme. Hogy ennek a sötétben uralkodó Tél Apónak van-e köze a germán *Wotan / Odin* alakjához, arról még sokat fognak írni. Adatokkal ezek a távoli összefüggések ritkán igazolhatók, a sok hagyományt összevegyítő szokásaink formái néha egészen újak. A karácsonyfa állítása a 19. században kezdődött, viszont a téli zöld tisztelete nagyon régi gyökerű, ahogy a téli sötétet uraló hősé is, akinek néhány vonását Szent Miklós öltötte fel. Az ajándékozás szokása szintén régebbi, mint a szabad piacé. Az ajándékok képzetköre közös az áldozatfelajánlással, ami már az emberi gondolkodás alapjainál jelen van. Az ajándék élő, főként emberi lényeknek hozott áldozat, hogy jóakaratumk, szeretetünk megnyilvánuljon és biztosítsuk későbbi jó viszonyunkat, elsimítsuk addigi sértéseinket, sérüléseinket.

Mindegy, hogy a Mikulás, a KisJézus vagy Santa Claus hozza-e az ajándékot, hogy mekkora a karácsonyfa és milyen nagy a kivilágítás, a fontos a szerepe, az üzenete a téli zöldnek, a fény újévbe forduló növekedésének, az egymásnak hozott szimbolikus áldozatainknak.

a Szerk.

Szigetszentmárton Község Önkormányzatának a lakosságot érintő döntései:

A 2020 év szeptember 22. napján tartott rendes, nyilvános testületi ülésen:

- **115/2020. (IX.22.) sz. KT határozatban** elfogadta a képviselő-testület a Fokiné Fehér Edit intézményvezető által összeállított tájékoztatást a Szigetszentmártoni Általános Iskola 2019/2020. évi működéséről.
- **116/2020. (IX.22.) sz. KT határozatban** a képviselő-testület úgy határozott, hogy a Együttműködési Megállapodást köt a MÁV-HÉV Helyiérdekű Vasút Zártkörűen Működő Részvénytársasággal a határozat melléklete szerinti tartalommal.
- **117/2020. (IX.22.) sz. KT határozatban** elfogadta a képviselő-testület az RSD Parti Sáv Önkormányzati Társulás Társulási Megállapodás módosítására vonatkozó javaslatot.
- **118/2020. (IX.22.) sz. KT határozatban** a képviselő-testület úgy határozott, hogy a Szigetszentmárton 820 hrsz-ú önkormányzati ingatlanra érkezett bérleti igényről szóló döntést következő testületi ülésre elnapolja, illetve felkéri a polgármestert, hogy a kérelmezővel egyeztetéseket folytasson a bérleti szándékról és feltételekről, a jegyzőt pedig, hogy a soron következő rendes testületi ülésre készítsen elő egy bérletiszerződés-tervezetet.
- **119/2020. (IX.22.) sz. KT határozatban** döntött a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2021. évi fordulójához való csatlakozásról.
- **120/2020. (IX.22.) sz. KT határozatban** döntött a Belvíz, Helyi Vízkár-elhárítási Terv módosításának elkészítéséről.

Megalkotta az **anyakönyvi szertartások engedélyezésének szabályairól és díjairól** szóló 7/2017. (V.30.) önkormányzati rendeletének módosításáról szóló 13/2020. (X.22.) önkormányzati rendeletét. Ennek során az anyakönyvi események engedélyezését és a szolgáltatásokért fizetendő díjakat megegyeztetve, mivel a házasságkötési céllal jelentkezők többsége nem a településen él, illetve egyúttal díjfizetési kedvezményt épített be a helyi illetőséggel rendelkező házassulandó mártoniak részére.

Megalkotta a **talajterhelési díjról** szóló 8/2015. (V.22.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 14/2020. (X.22.) önkormányzati rendeletét. Ennek során az önkormányzat a lakosság érdekeinek szem előtt tartásával élt a törvény által biztosított lehetőséggel, amely alapján mentességet adott a talajterhelési díj fizetés alól azon kibocsátók részére, akik a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára 2021. március 1. napjáig ráköt, és azt igazolja is a Hivatal felé.

Megalkotta a **szociális célú tűzifa juttatásáról** szóló 15/2020. (X.22.) önkormányzati rendeletét. Amely alapján 98 erdei m³ téli fűtéshez szükséges tűzifát biztosít az önkormányzat azon rászoruló lakosok részére, akik azt 2020. november 15. napjáig benyújtott támogatási igényükkel kérelmezték és arra jogosultak.

A 2020 év október 21. napján tartott rendes, nyilvános testületi ülésen:

- **123/2020. (X.21.) sz. KT határozatban** elfogadta a képviselő-testület az RSD Parti Sáv Önkormányzati Társulás Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítására vonatkozó javaslatot.
- **124/2020. (X.21.) sz. KT határozatban** úgy döntött a képviselő-testület, hogy a Szigetszentmárton 820. hrsz 5 éves bérleti jogára szóló kérelmet nem támogatja.

- **125/2020. (X.21.) sz. KT határozatban** az év során a civil szervezetektől beérkezett támogatási kérelmeket elbírálta a képviselő-testület és megállapította a támogatási összegeket.
- **126/2020. (X.21.) sz. KT határozattal** pályázatot hirdetett a Szigetszentmárton 1039, 1042 és 1043 hrsz-ú ingatlanok értékesítésére.
- **127/2020. (X.21.) sz. KT határozattal** megtörtént a 2018-2023. időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata.
- **128/2020. (X.21.) sz. KT határozatban** zárt ülés keretein belül döntött egy utazási támogatás igénylésére érkezett kérelemmel kapcsolatosan.

Mivel Magyarország Kormánya a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel kihirdette ismét a veszélyhelyzetet, ezért annak idején alkalmazni kell a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2000. évi CXCVIII. törvény 46. §-ának (4) bekezdését, amelynek értelmében a veszélyhelyzet ideje alatt a polgármesterek hozhatnak döntést a képviselő-testület és annak bizottsága(i) feladat- és hatáskörében. A felhatalmazás alapján Szigetszentmárton polgármestere, Bencs Tamás az alábbi határozatokat hozta egyszemélyes polgármesteri döntéssel:

A 2020. év november 13. napi a képviselő-testület jogkörében hozott egyszemélyes polgármesteri döntések:

- **130/2020. (XI.13.) sz. határozattal** a polgármester elfogadta a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület működési előleg – garanciavállalásának meghosszabbítását.
- **131/2020. (XI.13.) sz. határozattal** a polgármester elfogadta, hogy a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesületet 25 000 000 Ft összegű folyószámla hitelének a partner önkormányzatokkal egyetemben fedezetet biztosít az Önkormányzat lakosságarányosan 652 210 Ft összegben.
- **132/2020. (XI.13.) sz. határozattal** a polgármester jóváhagyta az RSD Parti Sáv Önkormányzati Társulás Társulási Megállapodásának 2. számú módosítását.

A 2020. év november 25. napi a képviselő-testület jogkörében hozott egyszemélyes polgármesteri döntések:

- **133/2020. (XI.25.) sz. határozattal** jóváhagyta az Államháztartásról szóló 2011. évi CXCV törvény alapján a helyi önkormányzat 2020. évi gazdálkodásának III. negyedévi helyzetéről szóló tájékoztatást.
- **134/2020. (XI.25.) sz. határozattal** elfogadta Szigetszentmárton Község Önkormányzatának 2021-2024. évekre vonatkozó stratégiai ellenőrzési tervét.
- **135/2020. (XI.25.) sz. határozattal** jóváhagyta a 2021. évi belső ellenőrzésre vonatkozó éves ellenőrzési tervet és annak mellékleteit.
- **136/2020. (XI.25.) sz. határozattal** döntött a közterület-felügyelet létrehozásáról. Ennek keretein belül hozzájárult ahhoz, hogy a Szigetszentmártoni Polgármesteri Hivatal közterület-felügyelői szervezet és státuszt hozzon létre 1 fő közterület-felügyelővel. Felkérte a jegyzőt, hogy a közterület-felügyelet létrehozásához szükséges rendelet-módosításokat, alapító okirat módosítást és a rendőrséggel kötendő együttműködési megállapodás tervezetét készítse elő. Várhatóan a közterület-

felügyelet 2020. január 1. napjától kezdi meg működését.

- **137/2020. (XI.25.) sz. határozattal** 250.000 forint jutalmat állapított meg az alpolgármesternek, mivel Nagy Lajos alpolgármester az egész év során szinte „főállás-szerűen”, saját költségére és eszközeivel vállalt többletfeladatokat az önkormányzat és a közösség érdekében. Nem ritkán hétfővégenként, illetve munkaidőn kívül dolgozott a település tisztán és rendben tartásának előmozdításáért, mindezt tette bármiféle ellenszolgáltatás, költségtérítés nélkül. Az év során többször helyettesítette a polgármestert és e mellett számos önkéntes és tartalmas, a község számára értékes társadalmi munkát végzett.

Rendeletet alkotott a **szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 16/2020. (XI.26.)** önkormányzati rendelettel. A rendelet a már meglévő ellátások megállapításához szükséges egy főre eső jövedelemhatárokat megemelte, figyelembe véve az időközben emelkedett jövedelmeket, illetve új támogatási formát is bevezetett, melynek segítségével azonnali segítséget tudunk biztosítani a rendkívüli élethelyzetbe került kérelmező számára. A rendelet jelentős mértékben megemelte a támogatási összegek legfelső határát, azonban maximalizálta bizonyos támogatási formák esetében az egy éven belül beadható kérelmek számát.

Megalkotta a **helyi adókról szóló 17/2010.(XII.17.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 17/2020. (XI.26.)** önkormányzati rendeletet. Miután magánszemélyek kommunális adójának mértéke 2011. 01. 01. óta nem emelkedett a 12.000 Ft/év/adótárgy értékről, ezért annak vonatkozásában adóemelés történt 14.000 Ft/év/adótárgyra. Illetve ismét kivételre, avagy visszavezetésre került a telekadó, amelynek alapja a telek m²-ben számított területe lett, mértéke pedig 40 Ft/m²/év. Mindezeket az indokolta többek között, hogy az önkormányzati feladatok, szolgáltatások megfelelő színvonalú ellátásához illetve a település költségvetésében meghatározott feladatok forrásigényének biztosításához, az önkormányzat önálló gazdálkodási feltételeinek megteremtéséhez elengedhetetlen a helyi közösség és a vállalkozások fokozottabb szerepvállalása, a közös terhekhez való hozzájárulása, melynek egyik hangsúlyos eszköze a helyi adók rendszere. Az elmúlt időszakban – kiemelkedően a COVID-19 vírus által okozott járványveszély és annak gazdasági hatásai miatt – számos jogszabály lépett életbe, melyek az önkormányzati költségvetés bevételi forrásait és kiadásait jelentősen befolyásolták. Ennek megfelelően a működési költségek racionalizálása mellett szükséges bevételeink növelése a zavartalan önkormányzati működés fenntartásához.

Megalkotta az **Önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 2/2020.(II.13.) rendeletének módosításáról szóló 18/2020. (XI.26.)** önkormányzati rendeletét. Ennek során az önkormányzat költségvetését kiigazította.

A nap folyamán a polgármester elbírálta a szociális és tüzelőfa kérelmeket és zártan kezelve meghozta döntéseit határozati formában.

Tájékoztatjuk a lakosságot, hogy a döntések jegyzőkönyvei, előterjesztései, a nyilvános testületi és bizottsági ülések hangfelvételei megtalálhatóak a www.szigetszentmarton.hu weboldalon. Továbbá a rendeletek részletes és hatályos szövegét megismerhetik a www.szigetszentmarton.hu és a www.njt.hu oldalakon!

Újságunk lapzártáját követően a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésről szóló 535/2020. (XII. 1.) Korm. rendelet elvonta a települési önkormányzatok jogköréből új helyi adó, új települési adó bevezetését. Ennek értelmében a 17/2020. (XI.26.) számú önkormányzati rendelet nem lép hatályba 2021. január 1. napjával.

Tájékoztatás a helyi adózás rendjének változatlanúságáról

Tájékoztatjuk a Tisztelt Lakosságot, hogy az elfogadott a helyi adókról szóló 17/2010.(XII.17.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 17/2020.(XI.26.) rendelet értelmében az alábbiakban változott volna a helyi adók vonatkozásában az adózás rendje, amely 2021. január 1. napjától nem lép életbe:

Új adónemként visszavezetésre került volna – hiszen Szigetszentmártonban a '90-es évek elején már volt – a telekadó.

A telekadó alapja a telek m²-ben számított területe. A telekadó egyéb részletszabályait a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Haty.) állapítja meg. Így a telekadó vonatkozásában adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő telek. A telek fogalmát szintén a Hatv. definiálja (52.§ 16.pont). Főszabályként teleknek az az ingatlan nevezhető, amelyen nincs olyan épület, lakóház, amely például építményadó, vagy kommunális adó fizetési kötelezettséget jelentene.

A másik változás a magánszemélyek kommunális adóját érintette volna, miután ennek az adónak a mértéke 2011. 01. 01. óta nem emelkedett.

Felhívom a lakosság figyelmét arra is, hogy az adózó az adatbejelentésének benyújtásával jelenti be adókötelezettségét. Az adózónak a telekadóról – és más helyi adóról is – az adókötelezettség keletkezését, illetve változását követő tizenöt napon – az erre rendszeresített nyomtatványon – kell az adatbejelentését teljesítenie. Nem kell újabb adatbejelentést benyújtani mindaddig, ameddig az adóalany körülményeiben, az adó tárgyában nem következik be adókötelezettséget érintő változás.

A bevallás kötelező eljárási cselekmény, ezért ennek elmulasztása mulasztási bírságot von maga után, melynek mértéke magánszemély adózó esetében 200 000 forintig, más adózó esetén 500 000 forintig terjedhet.

Mindezek mellett felhívjuk a lakosság figyelmét arra is, hogy a 2021-es évben az önkormányzat közzé kívánja tenni az Önkormányzati Adóhatóság által nyilvántartott jelentősebb tartozással rendelkező adózók listáját, mivel az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 130.§ (1) bekezdés alapján az önkormányzati adóhatóság a helyi adó és gépjárműadó vonatkozásában a százezer – magánszemélyek esetében az ötvenezer – forintot elérő, 90 napon keresztül folyamatosan fennálló adótartozással rendelkező adózó nevét (elnevezését), lakóhelyét, székhelyét, telephelyét, adóazonosító számát és az adótartozás összegét a helyben szokásos módon közzéteheti.

Mindezekre tekintettel kérem a Tisztelt Lakosságot a közteherviselés szabályainak szigorú betartására és a jogkövető magatartásra. Mindannyiunk közös érdeke, hogy a mindenkire kiterjedő, igazságos közteherviselés megvalósuljon és ezáltal mindenki lehetőségeihez mérten járuljon hozzá településünk fejlődéséhez, szépüléséhez.

Tájékoztatás zöldhulladék égetéséről

Nyomatékosan felhívjuk a figyelmet arra, hogy jövő évtől Magyarország Kormánya és Országgyűlése eltörölte azt a rendelkezést, miszerint az önkormányzatok saját hatáskörben szabályozhatják az avarégetést.

Lapzártánkat követően a Kormány a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó, levegőminőséggel összefüggő szabályokról szóló 549/2020.(XII. 2.) Korm. rendeletével a veszélyhelyzet megszűnéséig a települési önkormányzat hatáskörében tartja az égetés rendjét. Tehát a veszélyhelyzet megszűnéséig a korábbi önkormányzati szabályok maradnak életben, utána azonban sem avar, sem kerti hulladékot nem lehet majd elégetni sehol az országban.

Dr. Cseh Balázs jegyző

Felhívás – változik a zöldhulladék-gyűjtés

Tisztelt Lakosság!

2021-es évi veszélyhelyzet megszűnésétől kezdve országosan tiltott lesz a kerti hulladék elégetése. Ezentúl vagy otthon kell komposztálni vagy elvitetni a többi hulladékkal együtt. A zöldhulladék elszállításában eddig is szűk volt a keresztszemet, azaz csak kettő zsákot vittek el havonként a DTKH munkatársai.

Ezt a szállítási kapacitást szeretnénk megnövelni január elsejétől, ami egy kiegészítő legális lehetőséget teremtene mindenki számára a fűnyese-

dék és a levélhegyek eltüntetésére, valamint a fás részek hatékony megszüntetésére.

A KÉSZIS KFT. kiterjeszti gyűjtési területét Szigetszentmárton területére is. Kéthetente keddenként (első alkalom 2021. 01. 12.)

járja végig településünket és az összes a KÉSZIS KFT. jelével ellátott zöldhulladékos zsákot elszállítja. Ez a szolgáltatás független a DTKH kommunális-, szelektív- és zöldhulladék-gyűjtésétől, ezért ennek a kiegészítő szolgáltatásnak ára van. Az emblémával ellátott 120 literes zsákok 350 Ft-ba kerülnek, az Irka-Firka papírboltban (Duna u.1/a) vásárolhatók meg. A cég felé jelezni kell a lakosnak hétfő 17 óráig a +36/30-434-88-14 telefonszámon, vagy a zoldhulladek@kesziskft.hu email címen, hogy mennyi zsákot helyezett ki és igényel-e faág elszállítást, amelynek külön ára (3500 Ft/m³) van, mivel nagy terjedelmű. Így a cég munkatársai előre tudnak készülni a megfelelő térfogatú teherautóval és szakszemélyzettel.

Kérem, vegyék igénybe a fentebb leírt szolgáltatást, mert így biztosan megszűnik az árokparton hetekig „napozó” zsákok látványa, tisztább és rendezettebb lesz községünk. Természetesen, aki komposztálni szeretne otthon és kiskertje talajerő utánpótlását ezen a módon megoldani, az folytassa nyugodtan tovább hasznos tevékenységét. Egy a lényeg, a zöldhulladék ne kerüljön ki se zsáktól, se magában a külterületekre, az erdőbe, vagy a Duna partra.

Fontos, hogy mindkét szolgáltató csak a saját logójával ellátott zsákokat gyűjti be, ezért ne tegyenek ki egyéb (akár lebomló) zsákban zöldhulladékot, mert ezek nem kerülnek elszállításra!

Polgármesteri beszámoló

Tisztelt Mártoni Polgártársaim!

Szeptember 17-én Dunavarsányban a Civil Információs Centrum által meghirdetett konferencián vettem részt, ahol a környék civil szervezeteinek szóló pályázatokról, lehetőségekről kaptunk részletes tájékoztatást.

Szeptember 19-én a Ráckevei-Soroksári Duna-ági Víziközmű Társulat közgyűlésén vettem részt Taksonyban. Az ingatlanulajdonosok társulata 14 fővel képviseltette magát, tájékoztatást kaptunk a jelenlegi helyzetről, az elszámoló levelek kiküldéséről született döntés.

21-én a MÁV-HÉV Zrt. online konferenciáján vettem részt a többi érintett településvezetővel együtt. Szó esett a HÉV vonalak fejlesztéséről, Dr. Vitézy Dávid kiemelten beszélt a ráckevei HÉV vonalról, 2025-ig a szerelvények cseréjéről, pályarekonstrukcióról, állomások karbantartásáról, vasúti felüljárókról. A fejlesztési projekt része lehet majd az állomásokon P+R parkolók kialakítása is.

Szeptember 23-án a Szigetzugi Duna-napok 2021. évi programjairól, a programhoz való csatlakozás lehetőségeiről váltottunk szót Szigetbecse, Makád, Szigetújfalu és Ráckeve településvezetőivel.

Szeptember 24-én a Szigetcsépi Óvoda átadására került sor ünnepség keretében. Az óvoda pályázati forrásból újult meg, szeretettel gratulálunk a szomszéd településnek.

A Ráckevei-Soroksári Duna-ági Víziközmű Társulás ülésére szeptember 25-én került sor Taksonyban, ahol munkacsoportot hoztunk létre, hosszan beszélünk a csatornarakötések szabályszerű elszámolásáról, a jelenlegi anyagi helyzetről, kilátásokról a projekt sikerre viteléhez.

Szeptember végén került sor a Horgásztanyák bekötő út szilárd burkolattal történő ellátására, valamint további 3 belterületi utunk – Liget utca, Márton köz és a Halász utca egy szakasza – szintén szilárd burkolattal történő ellátására. Nagy örömmre szolgál, hogy az utak azóta, és várhatóan még hosszú évekig szolgálják a település lakosságát, mindenki nagyobb megelégedésére.

Szigetszentmárton Község Önkormányzata projektmenedzsment cégével, a Tempo Consulting képviselőjével, a 2021. év önkormányzati pályázati lehetőségeiről, kilátásokról tartottunk munkamebeszélést.

A Ráckeve és Térsége Önkormányzati Beruházási Társulás Dömsödön tartott megbeszélésén a zöldhulladék daráló gép javításának kérdéseiről, a zöldhulladék kezelésének problémáiról beszélünk.

Október 10-én szemétszedésen vettünk részt, csatlakozva a szigetújfalui csapathoz. A koronavírus „helyzetre” való tekintettel nagy összejövétel nem volt megengedhető, ezért szűk körben, az előírt távolságot tartva vettünk részt ezen a rendezvényen. Nagy szerencse, hogy egész évben folyamatosan nagy gondot fordítottunk a településgondozás során a tiszta településképp megőrzésére, ezért a délelőtti folyamán mintegy 10 ember munkája elegendő volt a faluban a szemét összeszedésére. Fiatalaink önkéntes társadalmi munka keretében az állomás környékét rakták rendbe. Köszönjük mindenkinek, aki odafigyelve gondozza és tisztán tartja az ingatlana előtti árokpártot, járdaszakaszt, most jól látható volt, hogy sokkal kevesebb volt a hulladék a közterületen.

Fontosnak tartjuk jó előre gondolkodni a szűnyoggyérítés kérdéseiben. Szigetszentmiklóson október 13-án került sor egy megbeszélésre, ahol az ez évi szűnyoggyérítés megvalósulásáról valamint a következő évek biológiai szűnyoggyérítése lehetőségeiről beszélünk. A biológiai gyérítés legalább 3 éves előkészítést vesz igénybe, az előkészítő folyamat éves szinten millió forint nagyságrendet jelent anyagilag. (Ebben az évben a Katasztrófavédelem állta a gyérítés költségeit, a biológiai gyérítést saját költségből tudnánk csak finanszírozni.) Az előkészítési folyamat során a teljes településen és a külterületeken is szűnyogterképet kell készíteni, a későbbi gyérítés költsége pedig jelentősen függ a az éves csapadékmennyiségtől, időjárástól.

Október közepén a Vodafone cégcsoport képviselőjével tárgyaltam, több alkalommal is. A Vodafone hálózatot bővít a környékünkön, tájékoztatást kaptunk arról, hogy milyen időszakban és mely helyszíneken fognak munkákat végezni.

Október 21-én a dunavarsányi szennyvíztisztító rekonstrukciójával kapcsolatban került sor egy átadásra, a jelenlévő polgármesterekkel az üzemeltetés problémáiról és későbbi feladatokról beszélünk a telep vezetőjével.

Október végén a Ráckevei-Soroksári Duna-ági Víziközmű Társulás ülésezett ismét Taksonyban. Tájékoztottunk a projekt aktuális állásáról, megismertük a rákötés napi szintű számait, a

százalékos arányt. Örömmel üdvözlöttük, hogy minden érintett önkormányzat rendelkezett a talajterhelési díjról, ezzel is szorgalmazva a rákötéseket. Megismertük a jogi lehetőséget arra, hogy a jelenlegi vezetés kikérje a Társulat korábbi vezetésére vonatkozó iratokat.

Október 31-én ismét e-hulladék gyűjtésére került sor. Nagy örömmre szolgál, hogy a falunk lakói összegyűjtve, a gyűjtés napján hozzák a kiszolgált elektronikus eszközöket, ezzel is odafigyelve a hulladék szelektív kezelésére, a település tisztaságára.

November 10-én ismét a Vodafone cégcsoport képviselőjével tárgyaltam, és az önkormányzattal kötött intézményi szerződések aktualizálására, módosítására kerítettünk sort.

Szigetszentmárton – Szigetcsép – Szigetújfalu település vezetői, polgármester társaim és jómagam, a „Covid-helyzet” hozta intézkedések várható következményeiről, a problémák kezeléséről, döntéshozó személyek helyettesítésének lehetőségeiről beszélünk, cseréltünk gondolatokat november 12-én.

November 16-án a mind több gondot okozó zöldhulladék kezeléséről, elszállításának lehetőségeiről tárgyaltunk egy vállalkozóval, aki fizetős szolgáltatásként vállalja az őszi-tavaszi időszakban nagy mennyiségben keletkező zöldhulladék elszállítását, hasznosítását.

November 19-én, egy szép napsütéses szombati napon az Országfásítási pályázaton megnyert fákat ültettük el közösségi összefogással a Templom utcai játszótéren. A többi fa a temető előtti parkolóba, a Völgy utcába és az Új utcába került.

A Dunavarsány és Térsége Önkormányzati Szennyvíztársulás munkamegbeszélésén vettem részt november 26-án, szó esett a szennyvíztelep kapacitásbővítéséről, elodázhatatlan feladatokat tárgyaltunk meg, munkacsoportokat hoztunk létre és a települések elavult ivóvízhálózatainak rekonstrukciója lehetőségeiről tárgyaltunk, a Társulás keretein belül.

November 27-én szintén online megbeszélésre került sor, ismételten a Ráckevei-Soroksári Duna-ági Víziközmű Társulás ügyeiben.

Tájékoztatom továbbá Önöket, hogy felkértünk egy szakértőt a településünk közlekedési rendjének, közlekedési állapotának felmérésére. A szakértői vélemény birtokában hozunk majd döntést a közlekedési táblák kihelyezésének szükségességéről. Javaslatot kérünk a helyes közlekedési és forgalmi rend kialakítására azon a területeken, ahol jelenleg problémákkal küzdünk. A szakvéleményt véleményezi majd a Ráckevei Rendőrkapitányság képviselője is.

Megismerkedtem a hónap végén a Ráckevei Rendőrkapitányság új, kinevezett rendőrkapitányával Dr. Túri-Kovács Áron Péterrel is.

Köszönetemet fejezem ki továbbá Nagy Lajos alpolgármester úrnak, aki tevékenyen részt vett az Országfásítási pályázat előkészítésben és a pályázat benyújtásában. Nagy lelkesedéssel, sok idő és munka ráfordításával vett részt településrészek kitisztításában, a falunk szépítésében. Közreműködésével megépült az Angyali-szigeti játszótér környéke, a Hajnal utca, a Szőlő utca és a Völgy utca egy szakasza, valamint hathatós segítségével és néhány képviselő munkájával került rendbetételre az Erdősor u. 42. melletti önkormányzati terület is.

Sikeres Magyar Falu Program pályázatok

Örömmel értesítjük településünk lakosságát, hogy két pályázat által kerül fejlesztésre a Szigetszentmártoni Általános Iskola épülete, összesen mintegy 93 millió forint összértékben. A fejlesztő beruházással régi álmunk valósulhat meg, mivel egyrészt megtörténhet az iskola épületének részleges külső és belső felújítása – vizesblokkok cseréje, a termék és folyósók lámpatestjeinek cseréje, padlóburkolat bontása, tisztasági fes-

tések, illetve az épület tetőjének lokális javítása, másrészt pedig az iskola tornatermének teljeskörű felújítása, modernizációja, így az ott lévő fűtési rendszer korszerűsítése és a tornaterem küzdőterének új PVC anyagú sport padlóburkolattal történő ellátása. Mindemellett pedig eszközök és felszerelések beszerzése is történik.

Az iskolánkat érintő fejlesztéseken és beruházásokon felül temetők új urnafallal bővül, amelyhez 5 millió forint támogatást nyújt az állam, valamint 1.586.700 forint értékben sikeres pályázati forrást nyert el önkormányzatunk, amelynek keretein belül a temető ravatalozójában új kegyeleti hűtőberendezés kerül beszerzésre.

Mostanában fejeztük be az Országfásítási Programban elnyert dísfák ültetését. Öt helyszínen összesen huszonhat fát ültettünk el. A temető előtti parkolóban öt keskenylevelű kőris, a Völgy utcában hét fehér eper, az Új utca melletti egykori kis játszótéren egy fehér eper, a Templom utcai nagy játszótéren hét pusztaszil és két keskenylevelű kőris, a strandon pedig három keskenylevelű kőris és egy pusztaszil készül immár végleges helyén a télre, hogy aztán tavasszal új hajtásokkal, idővel pedig terebélyes lombozattal díszítse településünket, örvendeztesse nekünk minket árnyékukkal és búvóhelye legyen a madaraknak és a rovaroknak. A nagy játszótér kilenc fájának az elültetése igazi közösségi esemény volt, melyen részt vettek szülők, gyerekek, a helyi tűzoltó egyesület, képviselő-testületi és bizottsági tagok. Mindenki a maga képességeit, tudását és ötleteit beleadva tette teljes mértékben sikeressé az eseményt. Köszönet a segítőknek!

*Bencs Tamás
polgármester*

Köszönjük!

Szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akiknek önzetlen és odaadó munkája hozzájárult ahhoz, hogy német nemzetiségi önkormányzatunk sikeresen működjön ebben az évben is.

Köszönöm képviselőtársaimnak együttműködését, akikkel nagyon sok régi hagyomány megőrzésén és új ötlet megvalósításán dolgoztunk.

Köszönöm *Békési László Illésné Manyikának*, hogy kilencéves elnöki tapasztalatával segítette munkámat, *Lőrincz Istvánné Ani* néninek, hogy nemzetiségi pedagógusi ismeretével, keresztény hitéletbeli jártasságával a szervező munkákban aktívan részt vett.

Köszönöm *Schneider Zsolt* képviselő úrnak, hogy nyertes pályázatunk, az „Útmenti keresztek állítása és felújítása” projektünk megvalósítását őszinte lelkesedéssel teljes mértékben magára vállalta, kivitelezését megszervezte, lebonyolította.

Köszönöm *Somogyi Lajosné Éva* néninek, hogy minden nehézsége ellenére csatlakozott képviselő-testületünkhöz és autentikus sváb nyelvtudásával, a hagyományok ismeretével segíti azok megőrzését.

Köszönöm polgármester úrnak és képviselő-testületének támogatását, a polgármesteri hivatal dolgozóinak segítséget. Külön köszönöm *dr. Cseh Balázs, Mervó Alajosné és Malanics Zsuzsanna* rendszeres és azonnali rendelkezésre állását, segítségét.

Köszönöm a nemzetiségi kultúrcsoportok és vezetőik munkáját, hogy ebben a nehéz időszakban is kitartóan dolgoztak, amikor csak tudtak, és összetartásukat ez a rendkívüli helyzet sem törte meg.

Szívből jövő köszönetet szeretnék mondani *Schreiner Mihályné Erikának*, iskolánk egykori igazgatóhelyettesének azért az önzetlen segítségért, amelyet nyújt nekem bármilyen váratlan pillanatban és bármilyen nagy feladat megoldásával is fordulok hozzá. Köszönöm, hogy a német nemzetiséggel kapcsolatos elmélyült ismereteit, tudását, tapasztalatát a legnagyobb szeretettel, odaadással osztja meg velem.

Mertünk és nyertünk

Két nagyobb lélegzetvételű pályázat sikeres megvalósítását tudhatjuk magunk mögött októberben.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani a *Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának*, illetve a *Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.*-nek a 100%-os vissza nem térítendő anyagi támogatásért, amelyből megvalósulhatott „Útmenti keresztek állítása és felújítása” (NEMZ-N-20-0118), illetve „Sváb kaland” (NEMZ-N-20-0184) című projektünk. Nagyon sok köszönet a *Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának* és *dolgozóinak*, akik a „Sváb kaland” c. pályázat elbírálását és elszámolását bonyolították.

„Útmenti keresztek állítása és felújítása” című projektünk kivitelezése *Schneider Zsolt* képviselőtársam szervező munkája által valósult meg. Az új keresztet a jövő évi Szent Márton napi felvonulás keretében szenteljük fel annak reményében, hogy minél többen együtt tudjunk ünnepelni.

Sváb kaland

Német nemzetiségi táborunk programjainak Újhartyán adott otthont, szállásunk pedig az egykori sváb tanyák területén, a mai Újlengyel határában fekvő „Akáctanya” volt.

Táborunk célja volt, hogy nemzetiségi nyelvtanító általános iskolánk, a Szigetszentmártoni Általános Iskola utolsó éves tanulóinak a magyarországi német nemzetiségi történelem, népméret és kultúra területén szerzett tudását sokrétű, színes és élménydús programjainkkal felelevenítsük és elmélyítsük. Célunk volt, hogy tanulóink, mielőtt elhagyják iskolánkat, egy olyan intenzív és emlékezetes élményben részesüljenek, amely kötődésüket nemzetiségi szülőfalujukhoz, a nemzetiségi kultúrához megerősíti. A sváb kultúra területén szerzett közös élmény erősíti a tanulók közötti kapcsolatot és elősegíti azt, hogy miután elballagtak iskolánkból, visszatérjenek német nemzetiségi kultúrcsoportjainkba, tagjai legyenek ifjúsági szervezetünknek a GJU Sankt Martinnak, ahol közösen tovább ápolhatják sváb hagyományainkat. Nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy a diákok megtapasztalhassák, hogy hazánkban német nemzetiségűnek lenni nem egyedi dolog, hanem természetes, hiszen rajtunk kívül nagyon sok sváb település található Magyarországon, ahol a nemzetiségi kultúrát aktívan és szeretettel ápolják a helység lakói.

A tábor célja volt az is, hogy felkészítse tanulóinkat a tavaszi félévben tartandó Német Nemzetiségi Ballagóbálunkra, melynek megnyitóján sváb táncokat, hagyományokat bemutató német nyelvű színvonalas műsorral büszkélkedhetnek majd. A Német Nemzetiségi Ballagóbált a jövőben minden évben megrendezzük, ezzel új hagyományokat teremtvé búcsúzó diákjaink részére. Szigetszentmárton nem rendelkezik középiskolával, így általános iskolában tudjuk megismertetni gyermekeinkkel a magyarországi német nemzetiségi kultúra értékeit, hogy a későbbiekben átvegyék, ápolják és szívvel-lélekkel továbbadják településünkön, hazánkban úgy, ahogy mi is tesszük. Ez a tábor volt az utolsó lehetőség végzős diákjaink számára, ahol teljes létszámban, együtt részesülhettek egy életre szóló „Sváb kalandban”.

De vajon miből is állt ez a kalandozás?

Bázisunk az újhartyáni Bagolyfészek volt, amely udvarán található egy eredeti állapotában fennmaradt és rendbehozott sváb parasztházban a helytörténeti gyűjtemény.

A ház gyűjteményét *Majer Erzsé* néni mutatta be tanulóinknak. Erzsé néni a helyi iskola egykori pedagógusa 15 éven keresztül népismeretet is tanított. Jókedélyét látva, érdekes mesélését hallgatva, nem csodálkoztam, hogy a tinédzserek tátott szájjal figyeltek, amint bemutatta nekik a hagyományos sváb lakókörnyezetet. Történeteink keresztül betekintést nyerhettek a diákok az egykori sváb életmódba, megismerhették a helyi sváb népszokásokat és használati tárgyakat is.

A sváb süteménysütő foglalkozásra a Bagolyfészek konyhájában került sor. *Nyíri Margó* tanította sütni a gyerekeket. Minden tanuló maga készíthetett el egy-egy tepsis ínycsiklandó „Herzel”-t, amit ezután három napon keresztül megunthatatlanul csemegeztünk. (Mivel a sütés első nap került sor, az éhenhalás biztosan nem fenyegetett minket a továbbiakban.)

Három napos programunk elmaradhatatlan részei voltak azok a foglalkozások, amelyeken a korábban említett Nemzetiségi Ballagóbárra készültünk. A táncórákon a nyitótánc tanulásával foglalkoztunk. Schönwalzer és a Freut Euch! Walzer zenéjére saját koreográfiát készítettünk erre az alkalomra. A táncórák hangulatát egy-egy játékos táncgyűjtés megtanulásával tettük izgalmasabbá. A táncórák a régi parasztház hatalmas, boltíves pincéjében kialakított közösségi helyiségben zajlottak.

A magyarországi németek történetét Újhartyán város története, nevezetességei által ismerhették meg még közelebből tanulóink. A városnézést *Lauter Antal*, a helyi nemzetiségi önkormányzat előző elnöke, jelenlegi elnökhelyettese vezette. A gyerekek lovaskocsival járták körbe a nevezetes helyeket, emlékműveket, miközben a betelepülés, a kitelepítés és a málenkij robot történelmi jelentőségéről bizonyosodhattak meg.

Utolsó délutánunk programja a Monger-Lang tanya látogatása volt. A tanya a gyalogosan túráztunk el szálláshelyünkről. A tanya tulajdonosai egy nyugdíjas hartyáni házaspár, *Lang Jani* bácsi és felesége *Monger Mária* nagyon kedvesen fogadott bennünket. Süteménnyel, sült tökkel és bodzaszórpokkal vendégelték meg az összes gyermeket. A tanyasi házat a tulajdonosok eredeti formájában újíttatták fel és rendezték be. A gyermekek betekintheztek a sváb tanyasi életbe, a gazdálkodásba is. A ház kamrájában rengeteg régi szerszámmal találkoztak, amelyeket a kezükbe is vehettek.

Az eredeti környezetben, fennmaradt sváb tanyán található elkészítve vendéglátóink családfája is. A családfa bemutatására szintén *Majer Erzsé* nénit kértük fel. A Monger család története sok Csepel-szigeti családot érint, többek közt településünket, hiszen ősai Szigetszentmártonból is származnak. Szó esett azokról a német városokról is, amelyek környékéről a szóba került családok Magyarországra települtek.

A családok bemutatása mellett a tanulók megismerkedtek a családfakutatás módszereivel, és ajándékba kaptak egy-egy nyomtatványt, amelyen elkészíthetik saját családfájukat.

Esténként az élményűdés napok fáradalmait a tábornál mellett ülve, szalonnát sütyögetve és énekleve pihentük ki.

És hogy valóban kalandos volt-e? Igen, valóban az volt!!

Öröm volt nézni a gyermekek lelkesedését és aktivitását, amely-

lyel részt vettek programokon. Egyszerűen látszott rajtuk, hogy élvezik a foglalkozásokat és szeretnek velünk lenni.

Nagyon sok köszönet Surman-Majeczki Martinnak, aki segített a programok összeállításában, Surman-Lang Helgának a Bagolyfészek vezetőjének, aki otthont adott a foglalkozások nagy részének. Szívből jövő köszönet a foglalkozások vezetőinek, akik valóban kalandossá tették ezt a néhány napot.

Fiatalság bolondság?

– Bemutatkozik Zimmermann József

Zimmermann József vagyok. Születésem óta Szigetszentmártonban élek. A helyi óvodába és általános iskolába jártam. Hat évesen kezdtem el a sváb néptáncot. Mivel jómagam is német nemzetiségi vagyok, ezért fontosnak tartom a hagyományok őrzését, ápolását és továbbadását. A nevem és néptánc hozott közel a sváb kultúrához. Több mint négy éve vagyok tagja a Sankt Martin Német Nemzetiségi Táncscsoportnak.

Ez idő alatt, 2017-ben nyertem el pályázaton a Pest Megyei Német Önkormányzat német nemzetiségért tevékenykedő középiskolások részére szánt ösztöndíját, melyet hat diák nyerhet meg egy évben. Nagyon jól érzem magam a csoportban, de nem csak a tánc, hanem az összetartó közösségünk miatt is. Úgy éreztem, hogy szeretnék többet tenni a mi kis csapatunkért. Táncscsoportunk 2016-ban megalapította a helyi GJU szervezetet és 2017-ben csatlakozott országos GJU szervezethez is. Az országos szervezetet megismerve elhatároztam, hogy személyesen is szeretnék velük együtt dolgozni és multiplikátor leszek. A GJU a magyarországi német fiatalok közössége, így nem is volt kétséges, hogy jó helyen vagyok, hogy valóban többet tudjak tenni nemzetiségünkért. Így hát jelentkeztem is a feladatra, melyben segítségemre volt a táncscsoport vezetőnk és az egész csoport is, akiknek nagyon hálás vagyok ezért, hogy támogattak. Már ez év elején is szerettem volna az országos GJU csapatához tartozni, sajnos ezt a koronavírus megakadályozta, így a nyár végén tudtam hozzájuk csatlakozni. Az első kooperációs hétvégét, amin részt vettem, szeptember elején rendezték Mohácscon. Ott avattak multiplikátorrá. Mi is egy multiplikátor feladata? Nagyon sokrétű, de legtöbbször olyan országos szintű programok tervezésével foglalkozunk, amelyek közelebb hozzák a fiatalokat a sváb kultúrához, valamint a már meglévő országos programok szervezésében segítőként tevékenykedünk. Bízom benne, amint véget ér ez a kivételes helyzet, amiben most élnünk kell, lehetőségem lesz kamatoztatni tudásom és aktívan segíthetem a sváb kultúrával kapcsolatos közös törekvéseinket.

Málenkij robotra elhurcoltakért

November 8-án délelőtti szentmisénket a málenkij robotra elhurcoltak lelki üdvéért ajánlottuk fel. A mise után kuszorúzással emlékeztünk meg a német nemzetiség igazságtalanul szenvedésre kényszerített áldozatairól, a templomkertben, a II. világháború áldozatainak tiszteletére állított emlékműnél.

„A zene az kell, mert körülölel...”

Szeptemberben ifjúsági és gyermekzenekar alapítása céljából zeneoktatást szerveztünk alsós gyermekek körében *Breznyán István* vezetésével. A gyermekek október végén inspiráló minikoncerten vettek részt szüleikkel közösen. A zárt körben megrendezett kis koncerttel buzdítottuk legifjabb zenészeinket, hogy még nagyobb örömmel folytassák zenei tanulmányaikat. Mivel a művelődési ház kényszerűen ismét bezárta kapuit, így a zeneórák online formában zajlanak. A gyermekek nagy örömmel vesznek részt „Pista bácsi” szokatlan, de annál izgalmasabb zeneóráin, akit következő alkalommal közelebből bemutatunk kedves olvasóinknak.

Kulturális Kalandozások

Szeptember végén ötfős küldöttséggel részt vettünk az országos GJU közgyűlésén, melyet idén ősszel a Hartyáni Sváb Fialatok Baráti Köre szervezett meg. A kétnapos rendezvényen nagyon hasznos programoknak lehettünk részesei, többek közt egy egész délutánt betöltő, igen tanulságos csapatépítő tréningben vehettünk részt. Szigetszentmárton nemzeti kultúráját ápoló fiataljait összefogó szervezet, a GJU Sankt Martin kapta a megtisztelő feladatot a jövő tavaszi országos közgyűlés megszervezésére.

Október 18-án a Landesrat táncszekció szakmai továbbképzésén vendégeskedhettünk. A szakmai napon 15 fő vehetett részt, így nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy településünkéről a Sankt Martin táncsoport vezetőjével, *Rierpl Mónikával* együtt ketten is személyes meghívást kaptuk a rendezvényre. Főbb témák voltak: sváb hagyományok színpadra állítása annak fő szabályaival és a koreográfiához megfelelő zenei kíséret kiválasztása, összeállítása. A Landesrat táncfesztiváljainak értékelési szempontjai. A pontos iránymutatást, *Kishegyi Simon*, *Kaszás Sándor* és *Agárdi Gábor* előadóknak köszönhetjük.

Október 25-én Szent Vendel napja, az Újhartyáni búcsú alkalmából tartott német nyelvű szentmisét látogattuk meg. Ilyen nagyszerű eseményt szeretnénk a jövőben a mi falunkban is kezdeményezni és aktívan ápolni.

November 11. Sajnos szokásos lámpás felvonulásunk elmaradt, de csatlakoztunk a Gyula Város Német Nemzetiségi Önkormányzat online kezdeményezéséhez. Meggyújtott lámpáskáinkat kitettük ablakainkba, hogy meleget és szeretetet árásszon egész településünkre ebben a nehéz időszakban.

Adni öröm

A Nemzetiségi Önkormányzat Örömmel osztja meg Önökkel azt az információt, hogy idén is volt lehetősége a településünkön működő kultúrcsoportokat többszáz ezer forintos támogatásban részesíteni.

A támogatások összege az előző önkormányzat irányvonalát követve az idei évben:

Nemzetiségi Fúvószenekar:	400 000 Ft
Nemzetiségi Énekkar	400 000 Ft
Sankt Martin Táncsoport	250 000 Ft
Hexerei táncsoport	250 000 Ft

A kultúrcsoportok mindegyike alapított egyesületet. Ezúton is szeretném ösztönözni a csoportok vezetőit, hogy egyesületeiken keresztül pályázzanak, hiszen nagyon sok lehetőség van az év folyamán, nagyon széles palettán lehet válogatni pályázatok tekintetében. Pályázati eredményekkel megsokszorozhatják azt az összeget, amellyel nemzetiségi önkormányzatunknak van lehetősége támogatni őket.

A Sankt Martin Német Nemzetiségi táncsoport felajánlotta, hogy a feladatalapú támogatásából, mellyel a Német Nemzetiségi Önkormányzat segíti a csoport működését, az adventi és karácsonyi időszakra kivilágítja és feldíszíti a kultúrházat. A fények és a dekoráció természetesen hosszú éveken keresztül a kultúrház ékességei lesznek a téli ünnepi időszakban.

A táncsoport az éves 250 000 Ft támogatásából 192 000 Ft összegben járult hozzá a díszkivilágítás beszerzéséhez és elhelyezéséhez, illetve a további dekorációk anyagainak beszerzéséhez. Mint a táncsoport tagja elmondhatom, hogy a művelődési ház a második otthonunk, így nagyon sok szeretettel díszítettük, és felajánlásunkat tiszta szívből tettük.

Sajnos szokásos karácsonyi ünnepségeink, rendezvényeink elmaradnak.

Minden kedves olvasónknak kívánom, hogy maradjon meg egészségben, békességben, szeretetben. Nagyon sok boldogságot kívánok a karácsonyi ünnepekre.

Rierpl Erika / elnök

Német Nemzetiségi Önkormányzat Szigetszentmárton

Nevelés, oktatás

Ősz és tél a Gesztenyés óvodában

Rövid leírásunkban nem lehet figyelmen kívül hagyni a világjárvány hatásait, bár szeptember-október-november közepéig szinte teljes létszámmal üzemelt az óvoda, naponta közel 86 gyermek volt bent. Így elmondhatjuk, hogy lendületesen indítottuk a nevelési évet.

A Népmese Világnapját idén mindenki a csoportjában szervezte. Bábozással, diavetítéssel, meséléssel.

Ebben az évben se maradt el az óvodai fotózás. Piroska néni karácsonyi hangulatú háttérével, az elkészült képekből karácsonyi ajándék is lehet.

Az Állatok Világnapja alkalmából, nagyszerű egésznapos eseménysorozattal készültünk a gyerekeknek. A tematikus állomások feladatainak megoldását követően a ráckevei lovardából

érkezett hozzánk két póni a szakavatott gondozóival, és a beszélgetést követően mindenki kipróbálhatta milyen csodadolog a hátukon ülni.

A novemberi hónap első fele a Márton-napi programoktól színesedett. A gyerekek megismerkedtek Szent Márton püspök történetével, a személyét övező különböző mesés történetekkel, népszokásokkal, hiedelmekkel. Borika néni árnyszínházat készített, és a nagy közösséget elkerülve, csoportról-csoportra járt és elmesélte a Márton-legendát.

Sajnos, ebben az évben – hagyományunkhoz, szokásunkhoz híven – nem tudtuk meglátogatni a Polgármesteri Hivatalban a gyönyörű Szent Márton-mozaikot, a jelen helyzetre való tekintettel, a szabályok betartása mellett.

Hiányzott a szülőkkel való közös barkácsdélután és a késő délutáni lámpás felvonulás az udvarunkban.

A Mikulás-ünnepség is eltér a megszokottól, hiszen ebben az évben nem tudunk előadót hívni a pandémiás helyzetre való tekintettel. Így, az óvó nénik ötletességén alapuló meglepetéssel készültünk a gyermekeknek. Csoportonként várakozunk, ünnepeljük a Mikulást, ebben is követve a szabályokat.

Óvodánk már ünnepi díszben pompázik, megteremtve a gyermekeknek a varázslatot, a várakozás örömeinek izgalmát.

A Mikulás fogadása után mindhárom csoportban elkezdődik a karácsonyra való készülődés. A gyerekek versekkel, énekekkel, ajándékokkal készülnek a december 16-án tartandó ünnepségre. Az óvoda dolgozói a gyerekekkel együtt díszítik az óvodát.

Karácsony közeledtével az ünnep fényét emelve, az óvó nénik a dajka nénikkel közösen műsorral készülnek a gyermekeknek. Énekes, hangszeres előadást szervezünk, amelybe a gyerme-

kek is be tudnak kapcsolódni, az általuk ismert daloknál. Az ünnep izgalmát fokozva, játékokat kapnak a csoportok.

Az idei évben a téli szünet 2020. december 21-től 2021. január 3-ig tart. Az óvoda 2021. január 4-én várja újra a gyermekeket, az aktuális járványügyi szabályoknak megfelelően. Köszönjük a családok együttműködését ebben az embert próbáló helyzetben. Mindenkinek jó egészséget, vigyázzanak magukra és egymásra! Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet Kíván a Gesztenyés Óvoda dolgozói nevében:

Veres Lórándné Kovács Györgyi
óvodavezető

Márton-hét az iskolában

Az idei Márton-hét sem a megszokott hagyományokkal telt, de az előírásokat betartva rendeztünk programokat és teremtettünk új „hagyományokat”. Így nem maradt el a tökfáragás, amelyhez Nagy Lajos alpolgármester úr által elültetett és felnevelt tököcskékből választhattak a versenyre nevezők és faraghattak otthon kedvükre, amelyek ezek után az iskola bejáratát díszítették.

Rengeteg ötletes töklámpás készült. A szavazásban az iskola apraja-nagyja részt vett:

1. helyezett: Zörg Lili, Kaszab Lili, Sárác Jázmin (6.osztály),
2. helyezett: Izsó Máté (4. osztály), 3.helyezett: Az 5.a osztály által nevezett tök, különdíjasok: Pressing Alíz, Krék Luca (2. osztály).

Egy új program is bekerült a Márton-hét rendezvényei közé. A Szent Márton mozaik kép avatásának 20 éves jubileuma tiszteletére Sárközi Tünde tanárnő ötlete alapján és irányításával osztályok megpróbálták Molnár József alkotásának inspirációjára papírmozaikból kirakni Szent Mártont és a kuldust. Minden osztály kitett magáért és gyönyörű alkotások készültek.

Az elkészült munkákra leadott szavazatok alapján 1. helyezett: a 4. osztály, 2. helyezett: a 2. osztály, 3. helyezett: a 7. osztály lett. A hetet a libakergető futás, a fizika szakkörösök kísérleti bemutatói Balaton Tamás tanár úr irányításával és az osztályokon belüli zsíroskenyér parti zárta.

Fokiné Fehér Edit intézményvezető

Az 1852. számú baskíriai tábor

Beghoffer Róbert, egykori deportált grafikája

Szigetszentmártoniak „kis munkán”, málenkij roboton

„A lélek a túlvilágon csak akkor nyugszik meg, ha akad valaki a Földön, aki élete igazságát kimondja!” – Hamvas Béla

Igen, ezért kell emlékeznünk évről évre. Kötelességünk. Bár nem tehetjük ezt meg nagyon sokáig. Csak csendben, még családi körben is csak suttogva beszélhettünk arról, kik járták meg az egykori Szovjetunió lágereinek poklait, s hányan nem térhettek onnan soha többé vissza. A hazatértek sem beszéltek róla. Az áhított magyar földre lépve a hosszú szenvedés után a Debreceni Hadifogoly Átvevő Bizottság keményen agyukba véste, ne merjenek az átételekről beszélni, különben örökre visszakerülnek oda, ahonnan szabadultak.

De miért is hurcolták el őket kényszermunkára? Mi volt a bűnük? Idézzük fel a Sztálin utasítását követő hírhedt 0060. számú parancs szövegét:

„Minden német származású munkaképes személy mozgósítandó és jelentkezni tartozik: férfiak 17-45, nők 18-30 éves korig. [...] Mindazok, akik kivonják magukat a mozgósítás alól, a háborús törvények alapján felelősségre vonatnak – Hadbírótság fog feleltük ítélni. Ugyancsak szigorú megtorlásban részesülnek családtagjaik és bűntársaik.”

E parancs alapján kezdődött el a civil férfiak és nők tömeges, ítélet nélküli elhurcolása, vagyis a „málenkij robot”-nak az időszaka. 1944. dec. 22. és 1945 februárja között Magyarországról több százezer embert hurcoltak el.

Szigetszentmártonban 1944. december 31-én, majd 1945. január 6-án került sor a német származásúak deportálására. Az 1. csoportban még kizárólag férfiakat, fiúkat, a másodikban már nőket és alig 18 éves leányokat is elhurcoltak egy kis munka hazugságával internáltként, minden bűn nélkül a Novij Donbasz ill. a baskíriai Oktyábrszkij, majd onnan a kaukázusi Szupsza büntetőtáborába.

Hogy mi is történt ott velük? Idézzünk fel két visszaemlékezést a két elhurcolt csoportból:

Pali bácsi (Geisler Pál 1924.) története:

Kidobolták: Gyülekező a községháza előtt. 45-50 főt, férfiakat toboroztak. Feladat: Tökölre mennek bombatölcséreket betemetni Vigyenek magukkal háromnapos ételmezt. Csép felé indították a 21 fős mártoni csoportot gyalog, ott sejtették velük a rácul beszélők, hogy hosszabb távollétre számíthatnak. Kiskunlacházáról marhavagonokban szállították őket Ceglédbercelre Csép, Becse, Takszony, Újhartyán, Tököl lakosaival együtt. Január 29-én érkeztek meg Novij Donbaszba Románián (Plojesztin) keresztül. Brigádokba osztva dolgoztak rettenetes körülmények között, kik a bányában, kik építkezésen vagy műhelyekben. „A 15. számú bányában

történt baleset következtében halt meg *Kaiser Pista*, akinek a szemgolyója az arcán lógott le” – meséli Pali bácsi, aki nem viselve el tovább az iszonyú körülményeket, a rettenetes éhezést, egy hartyáni társával együtt március elején megszökött. Éhezve, szomjazva az éjszaka leple alatt igyekeztek előbbre jutni, persze elfogták őket. Egy Sztalino melletti büntetőtáborba kerültek, ahol még sanyarúbb volt a sorsuk. Május elején onnan is megszöktek, akkor már hárman, de ez a menekülés sem járt sikerrel. Krematorszk városába vitték őket. Büntetés: földbe ásott zárkába lökték őket, majd egy cellában sínylődtek.

1945 augusztusában erős hasi fájdalmak miatt megoperálták, vakbélműtétet végeztek rajta minden érzéstelenítés nélkül. A felgyógyulás után a kórházban tartotta maga mellett a Kolozsvárról származó orvos, boncnokként segédkezett 1946 márciusáig. Ezt követően egy nagy gyárban, majd kolhozban dolgozott. 1947 júliusában indították őket haza ismét marhavagonokban. Társai többsége azonban csak 5 év elteltével 1949 decemberében szabadult.

Lerner György, az 1852. számú láger foglyának emlékei alapján:

1945. január 2-án ismét közmunkára szólított a kisbíró dobolása, ám ezúttal minden német származású munkaképes férfinak és nőnek kellett jelentkezni az iskolában. Másnap indították útnak a mintegy 70 férfiből és nőből álló csoportot Szigetújfalun, Ráckevén keresztül Kiskunlacházára. Egy pajtában húzódtak meg a síró asszonyokkal, lányokkal együtt. Január 6-án kora reggel hajtották őket a pályaudvarhoz, ahol egy 15 marhavagonból álló szerelvény vesztegelt. A még két üres vagonba egy fabarakkból kétszintes priccseket eszkábáltak és egy lyukat a vagon közepére a WC-nek. Negyven ember volt egy vagonban összezsúfolva. Az Urál hegységtől délnyugatra lévő Baskíriába vitték őket. A hosszú, szenvedésekkel, nélkülözésekkel teli hat hétig tartó úton hozzászoktak a tetvességhez, a mosdatlansághoz, a szomjazáshoz, s ahogy egyre közelebb jutottak Szibériához – az egyre nagyobb hideghez. Mire megérkeztek, már jégcsapok lógtak le a vagonok tetejéről a foglyok leheletétől, és több embernek volt már fagyási sérülése. Március 5-én érkeztek meg Moszkván és Ufán keresztül a Tujmazi járásban lévő Oktyábrszkij településre. Kétféle méter volt a hó. A körülmények, ahova érkeztek, szinte elképzelhetetlenek a mai ember számára – tábornak még nyoma sem volt. Egy hatalmas, félkész, padló nélküli, fagyott talaj épület, két oldalt háromszintes faltól falig priccsek. Az egyik oldal a férfiaké, míg a másik oldal a nőké lett. A regisztrációt követően 3 csoportra osztották őket. A szakma nélküli férfiak a bugulmai alabástrombányába kerültek.

A nők többsége az olajvezeték lefektetéséhez ásta a 2 méter mély és 1 méter széles árkot, ami a fagyott földben iszonyú munka volt. A többi nő Uszuri településen egy téglagyárban dolgozott. Lerner György 18 férfival együtt a műhelybrigádba „meh-majsterszkaja”-ba került, ahol jóvátételként szerzett német gépeken dolgoztak.

A tábori élelmezés káposztaleves napi háromszor, hetente kétszer $\frac{1}{2}$ kg penészes kenyér, ami „az élethez túl kevés, a meghaláshoz túl sok volt” – mondja Lerner György. A foglyok kutyát, patkányt és mindent ettek, amit találtak, a konyháról kidobott csontokat porrá törve, felfőzve ették, hogy folytonos éhségüket csillapítsák, sőt loptak is a környékbeliektől. Sokan egyáltalán nem tudtak magukon segíteni, és feladták. Vérhasjárvány, tífusz pusztított. A tábori kórházban gyógyszer nem volt, orvosként egy romániai népi német szanitéc és egy testvérpár igyekezett ápolónként a betegek végső szenvedéseit enyhíteni, de naponta egyre többen haltak meg. Augusztusra már 130 halottuk volt.

A honvág egyre elviselhetetlenebbé vált. Nem írhattak, sem postát nem kaptak otthonról. Ezért két barátjával augusztusban egy éjszaka megszöktek. Egy hét múlva érték el a 200 km-re fekvő Szverdlovszkot. Fáradtan, idegileg is kimerülve vasúton próbálták menekülni, de Csernyikovszknál elkapták őket, s visszavitték őket a táborba. „Először megverték, aztán a tábori fogdába vetettek, ami egy 2 m mély, szalmával fedett lyuk volt. ... Két napig semmit nem kaptunk enni.” Hadnagy barátja, akivel sebtében szerzett orosz tudása révén került jó kapcsolatba, segítette kiszabadulni.

Az első betegtranszport 1945 novemberében indult haza, amelybe sikerült bejuttatnia a teljesen lesoványodott, 17 éves keresztfiát, Ernőt. „A társaktól való búcsú nagyon drámaian zajlott. Sok családot szakadt el egymástól: férj, gyerek és szülő. Az emberek sírva kapaszkodtak egymásba. Az orosz katonáknak erőszakkal kellett szétválasztani őket, hogy a transzport elindulhasson. Szinte leírhatatlan ez a tragikus esemény – vallja, hisz – lelkiileg mind betegek és gyámoltalanok voltunk.”

1945 karácsonya előtt két nappal azt mondták nekik, hazamennek. Óriási volt az öröm. Karácsony napján vagonírozták be őket. Ismét 3 hét utazás következett nyomorúságos ellátással. Sztálingrádban tudták meg, hogy nem hazamennek, hanem a Kaukázusba. Ott az utolsó 4 vagonot lekapcsolták, ahol a betegek voltak. Ők valóban hazamentek. Óriási volt a csalódás.

A szerelvényük tehát a grúziai Szupszába vitte őket. Megérkezésükkor a csalódásukat némileg csökkentette a Fekete-tenger közelsége és a mediterrán éghajlat, valamint a jobb elhelyezés és élelmezés, amit itt teknős-, delfin-, bűvármadárhússal, illetve levessel tudtak kiegészíteni a narancson és egyéb gyümölcsön kívül.

Dolgoztak magnetitmosáson, a műhelybrigádban, kolhozokban, szovhozokban, a többiek a kutaiszi bányában.

„A magnetit fémport a tengeri homokból mosták ki. A fémtartalom miatt a homok kékes volt. Belapátolták egy fából készült csurgóba, a homokot vízzel átöblítették, a tiszta magnetit tartályokba gyűjtötték. Személyenként naponta fél tonnát kellett átmosni” – emlékszik.

A csillapíthatatlan honvág és egy csaknem halállal végződő súlyos betegség a büntetése miatt, melyet a tábor parancsnoka ró ki rá – ismét szökésre készteti.

Ezúttal a tengeren próbálkoznak. Batum 50 km-re, a török határ 150 km-re volt. Kétnapi fáradságos evezés után, küzdve a hullámzó tengerrel egy orosz őrnaszád fogta el a szökevényeket, majd visszazáráltatták őket a táborba. Szerencsájukra a hadnagy, a barátja volt szolgálatban, így kemény intelmekkel, de különösebb büntetés nélkül úszták meg az esetet.

1947 augusztusa jelenti számára a szabadulást, egy betegtranszport indul ismét haza, s viszi magával őt Misa hadnagy tolmácsként. Az unokatestvérektől az elválás keserű, de kimondhatatlan a szabadulás érzése. Viszontagságos az út hazafelé is Foksányon keresztül, ahol fertőtlenítik és regisztrálják őket.

A magyar határ átlépése óriási öröm, ám a debreceni gyűjtőtáborban megtapasztalják, milyen is a légkör Magyarországon a kommunisták uralma alatt. „Büdös sváb! – ordították nekik. Sokan a tiszalöki munkatáborba kerültek, ahol a szovjet légerek-nél is rosszabb bánásmódban volt részük. Más országot találnak itt – különösen a német származásúak. Jó, ha van hová menniük. Lerner Györgynek nincs. Élete legszomorúbb fejezeteként éli meg, egy világ omlik össze benne, amikor a várva várt hazaérkezéskor idegeneket talál a házukban és megtudja, hogy a családját elűzték, kitelepítették Németországba: „Félig kábultan, mint egy rossz álomban, hagytam el a ház udvarát, ahol születtem, és ahol 24 éves koromig éltem.”

Epilógus

Szigetszentmártonból a jelenlegi kutatások alapján 93 civil lakost hurcoltak el málenkij robotra. A legfiatalabb közülük az 1930-ban született Manger János volt, akit alig 15 évesen hurcolnak el a Novij Donbasz bányavidék lágérébe. Amikor súlyos lábfejjúzódással 1947 augusztusában szabadul, csak 17 éves. És hazatérve ő sem találja itthon családját, rá is az elűzetés vár.

Húszan sohasem térhettek haza, sírhelyük a baskíriai Tizmani-hegy közelében az 1852-es láger ledózerolt temetőjében, ill. a Donyec-medence Makajevka, Sznyezsnoje és Krasznij Lucs temetőjében található.

Válasz az írás elején feltett kérdésre: „Egyetlen bűnük a származásuk volt.”

Schreiner Mihályné

**Szép karácsonyt,
jó egészséget
és minden jót kíván
az új esztendőre is
Szigetszentmárton
Község Önkormányzata**

Nagy örömmel tudatjuk a kedves mártoni lakosokkal, hogy a Lóhr Kapelle 2020. december 23-án, szerdán 17 órai kezdettel

élő, YouTube karácsonyi koncertet szervez. A helyszínen sajnos a kialakult járványhelyzet miatt nem tartózkodhat rajtunk kívül senki, ezért online közvetítéssel szeretnénk a közönségünknek kedveskedni!

A teendő annyi, hogy a böngészőbe be kell írni az alábbi címet:

www.youtube.com, majd a keresőbe azt írni: Lóhr Kapelle. Ekkor a csatornánkra kell kattintani és már lehet is nézni az élő közvetítést. Amennyiben később szeretnék visszanézni, akkor ugyanezen a helyen megtalálható lesz a koncert anyaga. Az eseményünk előtti napokban a Facebook-on és a honlapunkon (www.lohrkapelle.hu) is meg fog jelenni a közvetítés linkje, amelynek segítségével még könnyebben megtalálják azt.

Bízunk benne, hogy minél többen követnek majd bennünket élőben és így online kívánhatunk majd Békés, Boldog Karácsonyt mindenkinek.